

References

- BERGROTH, S. & H. BRUUN 1939. Bidrag till kännedomen om vinterfågelbeståndet i Åbo-traktens skogar. *Ornis Fenn.* 16:41—45.
- HELMINEN, M. 1966. Riistatilanne metsästyskausien 1964/65 ja 1965/66 päättyessä. *Suomen Riista* 19:145—155.
- HILDÉN, O. 1965. Helsingin talvilintulaskennat 1964/65. *Lintumies* 1:6—10.
- 1968. Muistelmia lintutalvelta 1951/52. (Summary: Memories of the bird winter 1951—52.) *Ibid.* 4:17—30.
- & KARNO MIKKOLA 1966. Katsaus Helsingin talvilinnustoon 1965—66. *Ibid.* 2:3—8.
- 1967. Katsaus Helsingin talvilinnustoon 1966/67. (Summary: A review of the winter bird fauna in the Helsinki district in 1966/67.) *Ibid.* 3:3—9.
- 1968. Katsaus Helsingin talvilinnustoon 1967/68. (Summary: A review of the winter bird fauna in the Helsinki district in 1967/68.) *Ibid.* 4:35—43.
- KLOCKARS, B. Försök till kvantitativ undersökning av vinterfågelbeståndet. *Ornis Fenn.* 13:139—147.
- KOSKIMIES, J. 1956. Talvilintujen laskenta — kaikkien lintuharrastajien yhteinen asia. *Suomen Luonto* 16:3—8.
- 1966. Kymmenen vuotta talvilintulaskentaa. (Summary: Ten years of winter bird counts.) *Ibid.* 25:77—80.
- LEHTONEN, L. 1948. Über die Wintervogelfauna von Gross-Helsinki. *Ornis Fenn.* 25:1—18.
- LINKOLA, P. 1957. Kanahaukakannan romahdus vuonna 1956. *Luonnon Tutkija* 61:49—58.
- PALMGREN, P. 1936. Über den Massenwechsel bei *Regulus r. regulus* (L.). *Ibid.* 13:159—164.
- PEIPONEN, V. A. 1967. Südliche Fortpflanzung und Zug von *Carduelis flammae* (L.) im Jahre 1965. *Ann. Zool. Fenn.* 4:547—559.
- SARKANEN, M. 1967. Short notes: *Picoides tridactylus*. *Lintumies* 3:23.

Address of the authors: Dept. of Zoology, Univ. of Helsinki, and Ruonasalment. 17 B, Helsinki 83.

Tiedonantoja

Viirupöllön (*Strix uralensis*) sukukypsyydestä

MARTTI LAGERSTRÖM

Tiedot maassamme pesivien pöllölajien sukukypsyydestä ovat perin puutteelliset. Lehtopöllöä (*Strix aluco*) ja helmipöllöä (*Aegolius junereus*) lukuunottamatta muista lajeista ilmoitetut sukukypsyyksiät perustuvat vain olettamuksiin tai arvioihin. Viirupöllön olettavat Koivu ja Valkeila olevan sukukypsä vasta 2-vuotiaana (ks. v. HAARTMAN *et al.*, 1963—1967. Pohjolan linnut värikuvin, s. 573). Näin ollen on syytä julkaista viimeksi mainitusta lajista kaksi havaintosarjaa, jotka valaisevat puheena olevaa kysymystä.

1) Keväällä 1967 pesi Kurun pitäjän Länsi-Teiskon kylän takamailla vanhassa kanahaukan

pesässä viirupöllöpari, joka tuotti yhden jälkeläisen. Toukokuun 23. päivänä pesässä ollut poikanen oli iältään 5—6 vuorokautta, joten kuoriutuminen oli tapahtunut noin 18—19. päivänä. Poikanen rengastettiin 1.6.

Seuraavana keväänä (1968) pesäpönttötarkistuksissa löytyi viirupöllöpari Ylöjärven Kuljusta, 7 kilometriä edellä mainitusta pesäpaikasta lounaseen. Pöntössä oli 15.4. pesäkuoppa, jonka laidoilla liehui lajille kuuluvia untuvia ja höyheniä. Saman kuun 26. päivänä pesässä oli 2 munaa, joita naaras hautoi. Pöntössä sitkeästi pysytellyt naaras otettiin kiinni 20.5., jolloin munista oli kehittynyt kaksi pientä poi-

kasta (iältään 1—2 vrk.; kuoriutuminen tapahtunut 18—19.5.). Emolinnulla oli rengas, josta voitiin todeta linnun olleen peräisin edellä mainitusta Kurun pesästä. Kyseinen pesivä naaraslintu oli siis sukukypsä alle 1-vuotiaana.

Tapausta lähemmin tarkastellen voidaan Ylöjärven pesinnästä laskea (arvioida) kyseisen yksivuotiaan naaraan munimisen alku. Laskussa haudonta-ajaksi on otettu 28 vrk., munintaväliksi 3 vrk. Poikasten yleensä melko vähäisten ikäerojen vuoksi (esim. ko. Ylöjärven pesintä; eräässä 4 poikasen pesyessä nuorimman ja vanhimman poikasen ikäero 4—5 vrk.; eräässä toisessa 2 poikasen pesyessä ikäero n. 2 vrk.) täysitehoisen haudonnan on oletettu alkaneen vasta 2. munan jälkeen. Tällä parilla muninta oli siten alkanut noin 17—18.4. Eräiden jo useampina vuosina samoilla seuduilla pesineiden parien (6 pesää) muninnan keskimääräinen alku vuonna 1968 tapahtui noin 4.4. Näin ollen ensimmäistä kertaa pesineen parin (naaraan) muninta alkoi 2 viikkoa myöhemmin kuin vanhojen parien.

Puheena oleva nuori naarasviirupöllö lienee solminut parisiteet puolisoonsa alle yhdentoista kuukauden ikäisenä.

2) Toinen tapaus, jossa naaraan pesiminen yksivuotiaana on todennäköistä, koskee kesällä 1967 Sahalahdella tavattua viirupöllöä. Kesäkuun 15. päivänä yllätettiin Iso-Saksijärven

maastossa viirupöllö, joka hätäisestä käyttäytymisestä päätellen vaikutti poikasistaan huolehtivalta naaraslinnulta. Etsinnöistä huolimatta poikasia ei kuitenkaan löytnyt (lentopoikue?). Paikalle vietiin pönttö, johon keväällä 1968 oli asetunut viirupöllöpari. Toukokuun 23. päivänä, jolloin pesässä oli kaksi poikasta, naaras vangittiin ja kontrolloitiin. Naaras todettiin merkityksi pesäpoikasena 19.5.1966 Kangasalla (H. Kanerva, R. Latja, J. Savolainen).

Tämä jälkimmäinen tapaus tarvinnee tukeen muuttaman lisähuomautuksen. Ensinnäkin viirupöllö on ensimmäisestä pesimisestään lähtien tunnetusti erittäin voimakkaasti pesäpaikauksellinen laji. Toiseksi sen kuolleisuus on pieni, ja parisiteet puolisoiden välillä ovat vahvat, joten puolisoiden vaihtuminen vuosien mittaan on luultavasti melko harvinaista. Lisäksi etenkin naaraan käyttäytymisestä on helppoa päätellä, onko sillä poikasia huollettavanaan. Nämä edellä mainitut seikat yhdistäen voidaan tämän Sahalahden viirupöllönaaraan pesimistä 1-vuotiaana pitää todennäköisenä.

Summary: Age of sexual maturity on Ural Owl.

An Ural Owl ringed as a nestling found laying eggs when eleven months old.

Faunistisia uutisia

Toim. RAUNO TENOVUO

Toimitukselle tulleiden havaintojen pohjalla on voitu laatia alla olevat katsaukset harvinaisista *Phylloscopus*-löydöistä, sisämaan merilintuhavainnoista ja lintuharvinaisuuksista eri puolilta maata. Näitä luetteloita tullaan seuraavissa numeroissa täydentämään, mikäli havaintoja saadaan lisää. Uusina, toimituksen suunnittelemina aiheina, jotka jo lähinumeroissa saattavat tulla esille, voidaan mainita talvikauden 1968—69 talvehtijat, eteläisten lajien pohjoisrajaha-

vainnot, uusimmat *Locustella*- ja *Acrocephalus*-sukujen harvinaisuuksia koskevat tiedot sekä yhteenvedot eräistä mielenkiintoisista harvinaisuuksista, joista toimitukselle jo nyt on kerääntynyt materiaalia (tällaisia ovat esim. *Anthus cervinus*, *Crex crex*, *Falco peregrinus* ja *Streptopelia decaocto*). Toimitus toivoo maamme ornitologien lähettävän runsaasti havaintojaan mainituista ja muista vastaavista aihepiireistä.